

BRUCE OLSON a James Lund

BRUČKO

A MOTILONSKÝ ZÁZRAK

*Jak Bruce Olson dovedl indiány
z doby kamenné do 21. století*

Nakladatelství KMS

Předmluva

Při psaní této předmluvy sedím v letadle letícím na jih přes Mozambik. Nacházím se tedy na východě Afriky a pode mnou leží jedny z nejhudších a nejdlejších komunit na naší planetě. Jejich obyvatelé žijí v buši tak, jak v ní žili už po staletí – bez elektriny, vodovodu a jakýchkoli moderních komunikačních prostředků. Většinou jsou negramotní, nepoužívají peníze, nikdy neviděli učitele, doktora ani policistu. Brzy pojedou nákladákem s pohonem na všechna čtyři kola po hrbolatých cestách do zapadlého městečka, kde budeme pořádat další „konferenci v divočině“ a hlásat Ježíše pohanům a animistům, kteří se nikdy nesetkali s Boží mocí.

Dva týdny po svatbě, kterou jsme oslavili v květnu před 26 lety, jsme s manželkou Heidi vyrazili z Los Angeles do Indonésie a začali žít jako misionáři. V kapse jsme měli jednosměrný lístek a třicet dolarů a v srdci slovo od Boha, abychom ono léto strávili v Indonésii a pracovali s Melem Tarim. Všechny tyto roky jsme běželi závod, bojovali dobrý boj víry a podstoupili zkoušky, jaké bychom si nikdy nedokázali představit. Celou tu dobu jsem si v srdci a v paměti držel jedno svědectví. Duch svatý si ho použil, aby mě povzbudil a abych si zachoval jasný a prostý pohled. Tím svědectvím je neuvěřitelný příběh Bruce Olsona, jak ho zachycuje kniha *Bručko*.

Bruce Olson pro mě byl průkopníkem a hrdinou víry, který svou vírou a rozhodnutími prokázal takovou věrnost evangeliu, jaká se na západě vidí zřídkakdy. Patřím do třetí generace misionářské rodiny a celé dětství jsem poslouchal příběhy svého dědečka o probuzení ve staré Číně, ale Bruceův příběh se stal nedávno a učil mě tomu, o čem Duch svatý věděl, že si to potřebuji stále připomínat. Bruce byl radikální a radikálně prostý. Proto byla četba jeho knihy tak vzrušující. Pravda má nezměrnou moc; jen jí musíme věřit nekomplikovaně a pokorně jako dítě. Evangelium je zcela pravdivé! I nejprostší lidé na zemi se ho mohou volně účastnit a jejich životy se mohou stát pomníky Boží milosti.

Svatý Duch vedl mého dědečka, aby vzal mou babičku do Číny a aby se na něj v otázce hmotného zaopatření cele spolehl. I já jsem toužil Bohu otevřeně sloužit, nedělat si starosti a ve všem důvěřovat jemu. Je možné ukázat chudým a trpícím, že evangelium je dostatečné za všech okolností a že můžeme žít kázání na hoře i v tomto světě? Nemusíme být jako nevěřící, stále se starat o jídlo, oblečení a o život. Bruce Olson – ač ještě velmi mladý – se prostě vydal na cestu, řídil se vedením Ducha, které se mu ozývalo v srdci, a nenechal se zastavit ani železnými rukavicemi překážek, které se při tradičním postupu snaží misionářskou službu kontrolovat. Jeho příklad mě vzrušoval a má víra rostla.

Bruceův příběh mi znovu ukázal, kolik lásky k ostatním je Duch svatý schopen v lidském srdci vypěstovat, a to dokonce i k těm, kteří u svého okolí přirozeně vřelé city rozhodně nevzbuzují. Celý Bruceův život je vyprávěním o Boží lásce, která se v čistotě a s neodolatelnou silou vylévá skrze jednoho člověka k celému národu, který byl po staletí nejen nezasazený, nýbrž ho také pokládali za nezasazitelný. Dnes Heidi a já pronikáme ke čtyřem milionům domorodců žijícím v severní mozambické provincii Cabo Delgado – totiž k Makuům, které odborníci na misii také orazítkovali jako nezasazené a nezasazitelné. Bruceův příběh mi znovu a znovu pomáhal vytrvat, a to i teď, kdy Ježíši připravujeme jeho makujskou nevěstu někdy naráz po celých vesnicích – Bůh si skrze nás získává jejich srdce tak, jak to dokáže jen on sám.

Nejvíce se mě asi dotýkají Bruceovy zprávy o tom, jak v džungli prostá srdce nezatvrdlá roky odmítání odpovídají s očima vykulenýma údivem a vzlykají zármutkem i radostí nad příběhem o Bohu, který zemřel za jejich hříchy. Jsou dokonalým příkladem, jak silně by nás všechny, kteří vzýváme jméno Pána Ježíše, měly uchvacovat nejzákladnější základy naší záchrany. To, co pro nás Bůh udělal, ani jeho zaslíbení pro budoucnost by nás nikdy nemělo unavovat či nudit. Nikdy bychom se sofistickými úvahami neměli nechat odvést ze své duchovní cesty a nesmíme ztratit ze zřetele to, na čem spočívá celá naše naděje a radost!

Bruceův příběh o pokroku mezi Motilony stále pokračuje a líčí Boží nezměrnou péči o blaho lidí a zrod Božích hodnot ve všech zákoutích motilonské společnosti. Duch svatý po všechny roky držel Bruce za ruku a udržoval jeho srdce trvale zaměřené na blaho svých vyvolených lidí. Jsou to podivuhodné zprávy, které Heidi i mně stále pomáhají. Z každé stránky Bruceovy knihy se učíme vytrvalosti a snaze o laskavost a bez-

úhonnost i v drobnostech, což jsou vlastnosti, které jsou pro dlouhodobé vedení našich lidí v Africe nezbytné. Bruceovy příhody s jeho milovanými Motilony ukazují, že jim byl a je pastýřem s nadpřirozeným darem citlivosti vůči jejich kultuře a že v nejvyšší možné míře s bezmeznou Boží láskou ctí jejich způsob života.

Kéž se do srdce každého čtenáře této knihy vtiskne táž čistá a prostá Boží láska, která byla typická pro všechny roky, které Bruce strávil v džungli, v níž se radoval ze šťavnaté chuti nebeského života. A kéž stejně jako Bruce překonáme každou překážku na své běžecké dráze, abychom mohli žít mezi lidmi, které nám Bůh tak silně klade na srdce, a mohli si s nimi Boha užívat a oslavovat ho.

– ROLLAND A HEIDI BAKEROVÍ

Iris Ministries

Pemba v Mozambiku

Prolog

Je krásné říjnové ráno v rovníkové džungli na severovýchodě Kolumbie. Pramínky slunečních paprsků se prodírají vysokými palmami, stékají po zelených vějířovitých listech ve spodním patru džunglového porostu a vysílají nitky páry zpět vzhůru k nebi. Jdu s patnácti domorodci, členy indiánského kmene Motilonů. Za pár minut nastoupíme do vydlabané kánoe na břehu Ria de Oro – zlaté řeky – a poplujeme po proudu do Saphadany, motilonské obchodní stanice. Vychutnávám si každý krok a raduji se z doprovodu indiánů i z hlučného chóru exotických ptáků, opic a kobylek, které žijí v bujném zelení okolo. S odchodem z tohoto kouzelného místa nijak nepospíchám. Někdo by dokonce řekl, že se pohybuje v ráji.

Nemám nejmenší tušení, že se uprostřed tohoto ráje skrývá strašlivé nebezpečí.

Jak lezu do kánoe, letmo pohlédnu na Jorge Kaymiyokbu, jednoho z motilonských vůdců, který se za 26 let, která jsem prožil a pracoval s těmito lidmi, stal mým blízkým přítelem. Usmějí se na něj, a zatímco se další indiáni usazují na vydlabaném dně, zatahnu za šňůru motoru. Kaymiyokba na můj úsměv odpovídá zazuběním, které je pro něj typické. Já a on patříme do jedné rodiny. Indiáni natěsnaní kolem jsou mými bratry a sestrami. Vnějšímu pozorovateli by se zdálo, že sem nepatřím. Mám světlou kůži, se svými 190 centimetry jsem vytáhlý a hubený, nosím zelenavou košili, kapsáče a sandály. Indiáni jsou hnědí, podsadití, nejméně o 15 centimetrů nižší a mají na sobě jen bederní roušky či ručně tkané plátěné sukně. Navzdory tělesným odlišnostem se mezi Motilony cítím opravdu doma – vím, že mezi ně patřím. S radostí si uvědomuji, že jsem spokojený.

Jak bych si při své první návštěvě džungle mohl představit všechno, co zde Bůh hodlal udělat? Jak se mohlo stát, že jsem v 19 letech opustil svou rodinu a přátele v Minnesotě a vydal se na cestu, která mě zavedla na toto exotické místo, k těmto úžasným nádherným lidem, lidem tak

izolovaným a nepřátelským, že nikdo z venku, kdo po 400 let zaznamenaných dějin vstoupil na jejich území, kontakt s nimi nepřežil?

Když jsem v roce 1961 nastoupil do letadla do Jižní Ameriky s jednosměrnou letenkou a pár dolary v kapse, aniž bych uměl slovo španělsky, skoro všichni si mysleli, že jsem se zbláznil nebo že mi aspoň trochu přeskočilo. Nedokázal jsem však odolat jemné a vytrvalé touze, která mě sem táhla, rostoucí lásce k domorodým lidem tohoto světadílu žijícím v kmenových pospolitostech, kterou mi Bůh vložil do srdce, a tichému hlasu v mém nitru, který mi říkal, že nikdy nebudu šťastný a nikdy nebudu mít ani okamžik klidu, pokud neposlechnu jeho povolání a neprokážu Motilonům jeho lásku. Ne, nedokázal jsem si představit, kam mě jeho povolání dovede, a ve snu by mě nenapadlo, že mé srdce a život mezi těmito lidmi v širé a odlehlé džungli zapustí kořeny tak hluboko.

Rovněž jsem nemohl předvídat osud, který na mě čekal tohoto dne – 24. října 1988, ani jeho následky.

Na cestování je dnes příhodné ráno. Je období dešťů, ale slunce se k nám probojovává – je už asi 40 stupňů. Jsem za slunce vděčný, přestože z džungle brzy udělá obrovskou parní lázeň. Cítil jsem zrovna přicházející nával malárie a doufal jsem, že díky prudkému parnému vedru, které mě čekalo na cestě po proudu, malárii vypotím nebo aspoň na chvíli přestanu drkotat zuby.

Kaymiyokba kormidluje a já pozoruji kolumbijský i venezuelský břeh řeky, jestli někde nečíhají partyzáni. Čtyři hlavní partyzánské skupiny v přílehlých oblastech operují už deset let a zabírají kolem tradičního motilonského území stále více prostoru. Už několikrát jsem byl v ohrožení života, protože mě kolumbijští revolucionáři považují za klíč k ovládnutí rozlehlého území na hranicích Kolumbie a Venezuely, kde žijí a loví Motiloni. Jsem jen misionář, ale v očích revolucionářů mám mezi Motilony a sousedními kmeny takový vliv, že se domnívají, že pokud mě nepřesvědčí, abych se k jejich hnutí přidal, budou pro ně indiáni stálou hrozbou. A protože se jejich dosavadní pokusy získat mě minuly cíle, rozhodli se mě odstranit. Partyzáni se domnívají, že až zmizím ze scény, indiáni jejich požadavkům brzy ustoupí. Pak budou mít v severovýchodní Kolumbii v úsilí o revoluci volnou ruku a zároveň tak získají nové území pro založení výcvikové základny.

Proto jsem na cestách přes podobné oblasti jako je Saphadana vždy opatrný, protože partyzáni svou přítomnost dokazují stále troufaleji. Víc

než o sebe se bojím, že by po mé smrti mohlo dojít ke krveprolití mezi indiány. Partyzáni jsou schopní všeho. Zjistil jsem, že únosy, popravky, útoky výbušninami a další zločiny odůvodňují tvrzením, že slouží vyšším cílům – povstání lidu.

Jak plujeme po řece, náhle ucítím napětí. Ostatní mají ale dobrou náladu, a tak se snažím být v klidu také. Za hodinu a půl se přibližujeme k Saphadaně a motilonské stanici. Pohledem opět přejeďu po břehu a okamžitě si všimnu dvou partyzánů v maskáčovém oblečení stojících na mýtině kousek od neobsazené stanice. Drží pušky a samopaly a pozorně nás sledují.

Victor, Motilon sedící vedle mě, se předkloní a šeptá: „Partyzáni nás pozorují,“ a vymění si nervózní pohled s Kaymiyokbou.

Schválně se směrem k partyzánům nekoukám, abych je neprovokoval. Plujeme k písčitému břehu, dokud kánoe nenajede na souš. Kaymiyokba vyskakuje z lodi a vytahuje kánoi dál. Otáčím se a také vystupuji. V tom vzduch protne ohlušující rámus a písek přede mnou vyletuje a víří jako vroucí voda v plném kotli.

„Ven z kánoe!“ křičí partyzán. Zbytek indiánů vystupuje. Někteří kráčí k dvojici partyzánů, zjevně s úmyslem napadnout je holýma rukama. Jeden z partyzánů vypálí naším směrem další dávku, která se zarává do motoru a proráží bok kánoe.

„Lehnout na zem obličejí k zemi!“ nařizuje.

Kaymiyokba jde dál. Vidím, jak se snaží ovládnout hněv. „Pojďme to probrat,“ říká španělsky. „Nedělejme nic, čeho bychom později všichni litovali...“

„Tady není, co probírat!“ řve partyzán a zasypává břeh výstřely jako vykřičníky. Jedna kulka škrábně Kaymiyokbu do čela a Motilon se konečně zastaví.

„Bruce Olson je zajat národní osvobozenou armádou UCELN!“ křičí partyzán a rukou mi dává pokyn, abych šel k němu. Tato partyzánská skupina obvykle označovaná zkratkou ELN je jediná ze čtyř národních revolucionářských organizací, která odmítla neoficiální příměří s kolumbijskou vládou, jež jí nabídla, že může se svým programem vystoupit před lidmi ve svobodných volbách.

Vím, že mám na rozhodnutí jen pár vteřin, a rychle hodnotím situaci. Odolat těmto mužům úspěšně v boji teď nemáme šanci – je pravděpodobné, že se poblíž skrývá partyzánů víc a my nemáme žádné zbraně,

dokonce ani luky a šípy. Zbraně nenesím nikdy a na tuto cestu jsem si nevzal ani kapesní nůž, který by ale proti samopalům stejně nebyl nic platný.

Máme na výběr? Mohl bych skočit do řeky a plavat pod vodou, abych unikl kulkám; směrem po proudu bych se možná zachránil. Zním okolí dobře, zatímco partyzáni nikoli, a tak bych šanci měl. Motilony bych ale nechal partyzánům na milost a nemilost a to nemůžu riskovat. Navíc bych střet jen odložil jinam a na jindy.

Jak na mě partyzáni míří, vím, že okamžik utkání s nepřítelem nadešel. Pokusím se to ale udělat po svém – tak, abych partyzány zaskočil a dal Motilonům co nejlepší příležitost uniknout bez úhony.

Zvedám ze země batoh, který jsem pustil, když spustil samopal, a říkám Kaymiyokbovi motilonsky: „Nechodte za mnou. Nedělejte nic.“

Nato oslovím partyzány: „Já jsem Olson. Ten, kterého chcete. Motilony nechte být.“

Pak se obracím a jdu pryč od Motilonů i od partyzánů. Současně se z džungle vynořuje asi tucet dalších ozbrojenců. Nevšímám si jich a jdu dál – snažím se zvýšit vzdálenost mezi partyzány a Motilony co nejvíc. Po chvíli někdo zakřičí: „Stůj! Stůj, nebo začneme střílet!“

Přidám do kroku a zavolám přes rameno: „Přišli jste chytit Olsona. Můžete mě mít, ale musíte si pro mě přijít!“

Několik partyzánů se za mnou vydá. Kráčejí co nejrychleji, ale běžet nechtějí. Když jsme asi 500 metrů od břehu, opustila Motilony už většina partyzánů a stíhá mne.

Najednou se přede mnou objeví další revolucionáři. Zbraněmi mě srazí k zemi a přimáčknou mi obličej do vlhké půdy. Kopou mě do zad a pak mi jeden surově vrazí hlaveň pušky do pusy. Kov se mi dře o zuby a já sebou instinktivně šklubnu.

Takhle tedy umřu, myslím si, kulkou partyzána. Překvapuje mě, jak jsem klidný.

Na smrt jsem byl ale připravený už dlouho. Očekával jsem ji už před dvaceti lety po svém prvním setkání s Motilony, kdy mě zasáhli metrovým šípem do stehna a vzali do tábora – myslel jsem si, že mě snědí. Bůh se mnou měl ale jiné záměry – plánoval podivuhodné události, které můj život i Motilony navždy změnily. Získal jsem k nim trvalou lásku a úctu. Je toho ještě tolik, co s nimi mohu sdílet a co mohou sdílet oni se mnou, ale vím, že Bůh se o Motilony postará a dokončí dílo, které začal. Pokud

Bůh rozhodl, že můj čas, kdy jsem mu sloužil u Motilonů, skončil, kdo jsem, abych mu odporoval? Vykonal jsem, k čemu jsem do džungle přišel. Jsem klidný a zemřu bez lítosti.

Tak čekám na výstřel, který ukončí můj život. A v tom krátkém okamžiku vzpomínám...

Upraveno z článku v časopise *Charisma* (listopad 1989, 46–58) podle vyprávění Bruce Olsona Susan DeVoreové Williamsové

Jít po Ježíšově stezce

Přijde k nám vysoký prorok se žlutými vlasy a přinese kmeny banánovníku. Z nich vyjde poznání života a Boha. A Bůh nám ukáže cestu, kterou se k němu můžeme vrátit.

– STARÁ MOTILONSKÁ LEGENDA

Poprve jsem s Ježíšem mluvil ve čtrnácti. Předtím jsem o něm celé dny přemýšlel a stále jsem se sám sebe ptal: Kdo je můj Bůh? Pro mladého chlapce to byla vážná a obtížná otázka, ale řekl bych, že jsem byl také dost vážný chlapec. Byl jsem vysoký, hubený a krátkozraký a měl jsem málo kamarádů. Nešel mi žádný sport. Ostatní děti se mi posmívaly, protože si kolem mě mohly nahrávat míčem a já ho nedokázal chytit.

Jednoho kamaráda jsem měl. Jmenoval se Kent Lange a byl stejně starý jako já. Občas ke mně v sobotu přišel na návštěvu a povídali jsme si o strašidelných příbězích a filmech, které jsme viděli. Snažili jsme se jeden druhého vyděsit. Hihňali jsme se a strkali přitom hlavu pod polštář. Báli jsme se rádi. Dřív nebo později jsme se ale dostali k Božímu soudu, k ohnivému jezeru a tomu, že nebe bude svinuto jako svitek. Tehdy jsme vždycky ztichli. Věděli jsme, že to není výmysl režiséra ani spisovatele. Šlo o skutečnost.

Můj otec byl přísný muž a úspěšný investiční bankéř. On i má matka pocházeli z Norska a do Spojených států přišli jako imigranti. Bydleli jsme v St. Paul v Minnesotě. Oba rodiče byli tradičními luterány, a tak nás každou neděli brali do kostela. Z kazatelny jsem slyšel: „Jednou Bůh bude každého soudit a oddělí lidi, kteří se mu líbí, od lidí, kteří se mu nelíbí.“ Kázání mě děsila a způsobovala, že jsem se v nitru odsuzoval. Věděl jsem, že to, co dělám, se Bohu někdy nelíbí. Možná právě proto jsem byl tak zasmušilý.

I život doma byl dost pochmurný. Byli jsme čtyři – otec, matka, můj starší bratr David a já. Problém byl v tom, že jsme spolu nedokázali normálně komunikovat. Zdálo se, že nejlépe spolu budeme vycházet tehdy, když na sebe nebudeme mluvit.

Dobře a „doma“ jsem se cítil, jediné když jsem byl se svými knihami. Moc rád jsem si je vyrovnával na posteli a obklopoval se jimi. Obzvlášť rád jsem studoval Bibli a cizí jazyky. Roky jsem si četl Starý zákon. Později jsem se začal učit řečtinu a objevovat i Nový zákon.

Čím víc jsem si ale Bibli četl, tím jsem byl zmatenější. V Novém zákoně Ježíš Kristus, Boží syn, vůbec nevypadal jako Bůh soudu, kterého jsem se bál. Ježíš byl k ostatním plný lásky. Každý, kdo se s ním setkal, našel spokojenost a pokoj s Bohem.

Jednou večer jsem byl opět u sebe v pokoji obklopený knihami a hlavou mi stále vířily myšlenky: Kdo je můj Bůh? Kde je? Záleží mu na mně? Chtěl jsem se s Bohem smířit – mít s ním pokoj.

Rozhodl jsem se číst si Nový zákon víc, ale neočekával jsem, že bych v něm našel něco, co by mi pomohlo. Konec konců byla přece Bible napsána ještě před tím, než se objevili luteráni. Narazil jsem ale na verš, který mě šokoval.

Byl to Lukáš 19,10. Posadil jsem se a přečetl si ho znova: „Neboť Syn člověka přišel vyhledat a zachránit, co je ztraceno.“ Věděl jsem o Boží spravedlnosti – že mě Bůh bude soudit na základě mé nečistoty, ale tady se psalo, že Ježíš přišel zachránit ztracené. Okamžitě jsem věděl, o kom mluví: o mně. Ale jak mě chce zachránit? A před čím?

Míjela jedna hodina za druhou. Nezdálo se, že bych na své otázky mohl dostat odpovědi. Byl jsem unavený. Budík na stolku říkal, že jsou dvě hodiny v noci.

Najednou jsem cítil silné nutkání mluvit ke Kristu. Samozřejmě že jsem se už někdy modlil – čtené modlitby z modlitební knihy v kostele. Ale teď to bylo jiné.

„Ježíši,“ začal jsem, „čtu, jak každý, kdo tě potkal, byl spokojený. Já chci stejnou spokojenost. Chci pokoj a naplnění, jaké měli Pavel a Jan a Jakub a další učedníci. Chci osvobození od všeho svého strachu a...“

V tu chvíli jsem ucítil, že v místnosti někdo je a že je v ní úplný klid. Bylo to malé a klidné, a zároveň ohromné a mocné a přesahovalo to cokoli jiného.

Pokračoval jsem: „Bože, mám z tebe strach. Ty víš, že dokonce ani sám sebe nemám rád. Všechno kolem mě je na nic. A na nic je i všechno

ve mně. Ale, prosím, chci být člověkem, který se ti bude líbit. Sám to udělat neumím. A nechápu, jak bys ve mně mohl cokoli udělat i ty. Pokud jsi ale, Ježíši, mohl změnit všechny ty lidi v Bibli, věřím, že můžeš změnit i mě. Ježíši, prosím, ukaž se mi. Udělej ze mě nového člověka.“

Z ničeho nic jsem věděl, že se něco mění. Pořád jsem se cítil mizerně, byl jsem zničený a dělalo se mi ze sebe samého špatně, ale také jsem cítil, že do mě vchází pokoj. Ne něco mrtvého ani pasivního – nejen ticho, které by válku v mém nitru ukončilo. Bylo to něco živého, co oživovalo i mě. A rozhodně jsem chtěl, aby ode mě onen klid a pokoj nikdy neodešel.

**Věděl jsem, že se něco mění.
Cítil jsem, že do mě vchází pokoj.
Bylo to něco živého, co oživovalo i mě.
A rozhodně jsem chtěl,
aby ode mě tento pokoj nikdy neodešel.**

Stejný pokoj jsem měl ještě po dvou letech, kdy jsem poprvé šel na misijní konferenci. Pan Rayburn, malý muž v jasně zelené puntikované košili a špinavých teniskách, mluvil o lidech žijících v Nové Guineji, kteří o Ježíšově lásce nikdy neslyšeli. Něco se ve mně pohnulo. I když to vypadalo neuvěřitelně, Bůh mě povolával na misi. Protože mě ale fascinovaly jazyky, snil jsem o tom, že budu profesorem lingvistiky, a tak jsem Bohu pár dalších měsíců vzdoroval. Jenomže Bůh mi postupně začal měnit srdce, a jak rostl můj zájem o jiné země a kultury, začala mě přitahovat Jižní Amerika a zvláště domorodé obyvatelstvo dvou zemí: Kolumbie a Venezuely.

To byl důvod, proč jsem se za tři roky navzdory námitkám svých rodičů ocitl na malém venezuelském letišti, devatenáctiletý kluk bez přátel, bez znalosti místního jazyka a jen se 70 dolary. Když na to teď vzpomínám, chápu, že si lidé mysleli, že jsem se zbláznil. Z tohoto nepřilíš slibného začátku mě ale Bůh – ačkoli jsem tomu nerozuměl – vedl k dalším správným krokům.

Nejdřív mě vedl k tomu, abych zůstal v místní ubytovně pro studenty. Pamatuji si na to, jako by to bylo včera – první ráno po mém příletu do Venezuely se ke mně na pláži přiblížila skupina mladých lidí podobného věku jako já.

I když jsem na střední a vysoké škole studoval několik jazyků, španělsky jsem tehdy uměl jen dvě slova – *adios, amigo*, což znamená „Sbohem, kamaráde“. První den mého pobytu ve Venezuele měla tato slova na mou konverzaci ve španělštině zvláštní účinek. Kdykoli ke mně někdo přišel a začal mluvit, rychle jsem řekl: „*Adios, amigo*,“ a hned jsem byl zase sám.

Jak jsem šel po pláži, přišli ke mně čtyři studenti univerzity, kteří se učili anglicky. Nadšeně si chtěli vyzkoušet svoje schopnosti, a tak vzdor mé neznalosti španělštiny vytrvali.

„Kam... jdeš?“ ptali se neumělou angličtinou.

„Nikam,“ popravdě jsem odpověděl. Neměl jsem žádný plán, kontakty, podporu ani peníze.

„Co... děláš?“ přišla další, pečlivě rozmyšlená otázka.

„Nic,“ odpověděl jsem a domníval se, že tím rozhovor skončí.

K mému překvapení odpověděli: „To děláme taky! Můžeš se k nám připojit.“

Tím se stali nejen mými prvními kamarády ve Venezuele, ale zároveň byli součástí prvního z mnoha kroků, ke kterým mě Bůh vedl, když jsem šel po jeho stezce. Vedl mě k doktorovi, který léčil indiány kolem Orinoka. Vedl mě k prvnímu setkání s indiánským kmenem, u něhož jsem zůstal tři týdny. Vedl mě do mého prvního jihoamerického zaměstnání – k výuce angličtiny pro studenty univerzity v Caracasu. A skrze člověka, který mě takto zaměstnal, mi Bůh ukázal, proč mě do Jižní Ameriky povolal.

„Slyšel jste někdy o Motilonech?“ zeptal se mě jednou tento muž, Miguel Nieto. Dozvěděl jsem se od něj, že první kontakt mezi Motily a civilizací zprostředkovaly šípy. Nikdo se nikdy nenaučil ani slovo z motilonštiny a nikdo se k nim nepřiblížil natolik, aby mohl popsat jejich kulturu. Žili v deštných pralesech v oblasti u jezera Maracaibo v Andách na hranici mezi Venezuelou a Kolumbií.

O jejich oblast se zřejmě zajímaly jen velké americké naftařské společnosti, jenomže pokaždé, když jejich zaměstnanci vstoupili na motilonské území, museli se krýt před střelbou. Spousta jich byla motilonskými šípy zraněna a mnoho jich bylo zabito.

Dávalo by smysl na Motily zapomenout, ale nešlo mi to. Hlodalá ve mně nepříjemná zvědavost a neopouštěla mě, ať jsem proti ní bojoval sebedůvěrnějšími argumenty.

Co asi tak můžu já udělat pro bandu primitivních indiánů?

Rozumové úvahy nezabíraly. V nejhlubším nitru jsem nějak věděl, že Bůh chce, abych k nim šel.

Nedlouho potom jsem si zabalil zásoby na týden, dojel autobusem do malého městečka na úpatí And, koupil si mulu a vyrazil do džungle. Měl jsem dobrou náladu, byl jsem sám se sebou spokojený a vzrušený očekáváním nového dobrodružství. O dva dny později jsem doklopýtal ke shluku chatrčí, které tvořily indiánskou vesnici. Myslel jsem si, že jsem u Motilonů, ale brzy jsem pochopil, že jsem u jiného kmene zvaného Juko. Strávil jsem u nich měsíce a učil se stále víc a víc z jejich jazyka a kultury. O tom, jak to chodí v džungli, jsem nic nevěděl, ale prostřednictvím Jukonů jsem postupně získával dovednosti, které jsem později potřeboval, abych přežil.

Nakonec jsem cítil, že jsem připravený pokračovat v poslání, které mi Bůh vložil do srdce, a poprosil jsem Jukony, aby mě zavedli k Motilonům.

Vykulili oči hrůzou: „Ne, od těch se držíme daleko. Zabili by nás.“

Trval jsem na svém, až jeden řekl: „Jižně od nás je další jukonská vesnice. Možná tě k Motilonům zavedou oni – můžeš to zkusit.“

Tak jsem cestoval od jedné jukonské osady k další a snažil se najít někoho, kdo by mě vzal k Motilonům. V červenci roku 1962 jsem se setkal se silným mladým indiánem, o kterém se říkalo, že je ochotný udělat cokoli, pokud na tom něco vydělá. Protože se Jukonům ohromně líbily třpytivé věci, přesvědčil jsem ho tak, že jsem mu nabídl náhrdelník ze zipu svých obnošených kalhot.

Dalšího dne jsme se šesti dalšími Jukony vyrazili a týden pochodovali zběsilým tempem. Konečně jsme dospěli k hřebenu, za nímž prý byl domov Motilonů.

Najednou se všichni Jukoni zastavili a zvedli hlavy, jako by věřili. Byli strnulí jako sochy. Nic jsem neslyšel, ale stál jsem tiše a poslouchal, jak ztěžka a hlasitě vydechují. Až příliš hlasitě, pomyslel jsem si. Nic jiného jsem nebyl schopen zaslechnout.

**Najednou se všichni Jukoni zastavili a zvedli hlavy,
jako by věřili. Byli strnulí jako sochy.
Nic jsem neslyšel, ale stál jsem tiše taky.**